

Nasjonalbiblioteket
Sekretariat for bibliotekutvikling
Avdelingsdirektør Svein Arne Tinnesand

Vår dato: 06.11.2017
Deres dato:

Vår referanse: 2017/876-3
Deres referanse:

Vår saksbehandler:
Jannicke Røgler, tlf. 32 04 54 78

Norsk bibliotekindeks – sluttrapport med anbefalinger

Innledning

De siste årene har vi sett en profesjonalisering av bibliotekenes nettsider, blant annet gjennom Webløft-prosjektet. For at bibliotekene fortsatt skal bli oppfattet som relevante, må bibliotekene ha innholdsrike nettsider innbyggerne ønsker å benytte. En viktig måte å sikre innbyggerne relevante nettsider på er å analysere egen nettrafikk og sammenligne seg med andre bibliotek, noe som fordrer innsamling av nettsidestatistikk på nasjonalt nivå.

Som del av arbeidet med revideringen av den nasjonale folkebibliotekstatistikken ble det høsten 2014 nedsatt en arbeidsgruppe bestående av Erlend Ra fra Nasjonalbiblioteket, Olav Birketveit fra Oppland fylkesbibliotek, Arve Søreide, Deichmanske, Vigdis G Jakobsen, Vestfold fylkesbibliotek, Håkon Knappen og Jannicke Røgler, begge fra Buskerud fylkesbibliotek. Målet for gruppen var å utrede etableringen av en løsning for visning av nettrafikken i norske bibliotek. Våren 2015 kom den med sin anbefaling om utvikling av en portal for innsamling av nettsidestatistikk.

På bakgrunn av disse anbefalingene har Buskerud fylkesbibliotek utviklet og driftet nettstedet norskbibliotekindeks.no, en tjeneste som samler inn nettsidestatistikk via webanalyseverktøyet Piwik. Indeksen er utviklet som fri programvare på vegne av Nasjonalbiblioteket.

I de påfølgende sidene redegjør vi for prosjektet, funksjonalitet og bruk av løsningen. Vi avslutter med å peke på noen områder hvor vi anbefaler videre utvikling av løsningen.

Prosjektets utviklingsfaser

Arbeidet med bibliotekindeksen startet med å utvikle en kravspesifikasjon med ønsket funksjonalitet. Inspirasjonen til den norske løsningen var Danmarks Biblioteksindex. Etter en minikonkurranse ble Ignitas valgt som teknisk utvikler av løsningen.

Norsk bibliotekindeks har vært utviklet i to faser. I første fase fikk vi på plass den grunnleggende funksjonaliteten med besøk og sidevisninger per uke og år. Tallene vises både som graf og tabell

og det er mulig å sortere innenfor både grafen og tabellen. På bibliotekindeksens forside vises det totale besøket for alle bibliotekene. I tillegg har hvert bibliotek en egen underside.

I fase to har vi utviklet ny funksjonalitet for å gjøre det enklere å sammenlikne de ulike bibliotekenes nettsider. Et eksempel på dette er muligheten til å laste ned data i csv-format til regneark.

Illustrasjonen under viser forsiden på Norsk bibliotekindeks hvor det er valgt fire ulike bibliotek i grafen.

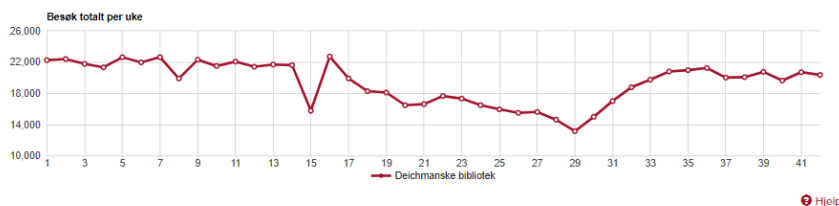
Illustrasjonen under viser et eksempel på en underside for et enkelt bibliotek avgrenset på 2017.

[← tilbake](#)

Deichmanske bibliotek

Velg år: 2017

Besøk totalt Besøk per 1000 Unike besøkende Fluktrekvens i % Sidevisninger Slider pr besøk

Uke	Unike besøkende	Antall besøk	Sidevisninger	Gj.snitt tid	Fluktrekvens i %	Befolkning	Besøk pr 1000 innbyggere	Slider pr besøk	Endring i %
42	14669	20354	46797	116	65	669060	30	2.30	-1.72
41	14914	20711	48357	124	65	669060	31	2.33	5.46
40	13993	19639	46153	121	65	669060	29	2.35	-5.37

Deltagende bibliotek

Per 11. september 2017 er det 126 ulike biblioteknettsider som blir målt. Det er i hovedsak folkebibliotek som er med i løsningen så langt, men vi har også med fire fylkesbibliotek, to fagbibliotek, to skolebibliotek og en bokbuss. Flere av disse er samlesider som for eksempel Ryfylkebiblioteket (6 kommuner) og Bibliotekrom (8 kommuner).

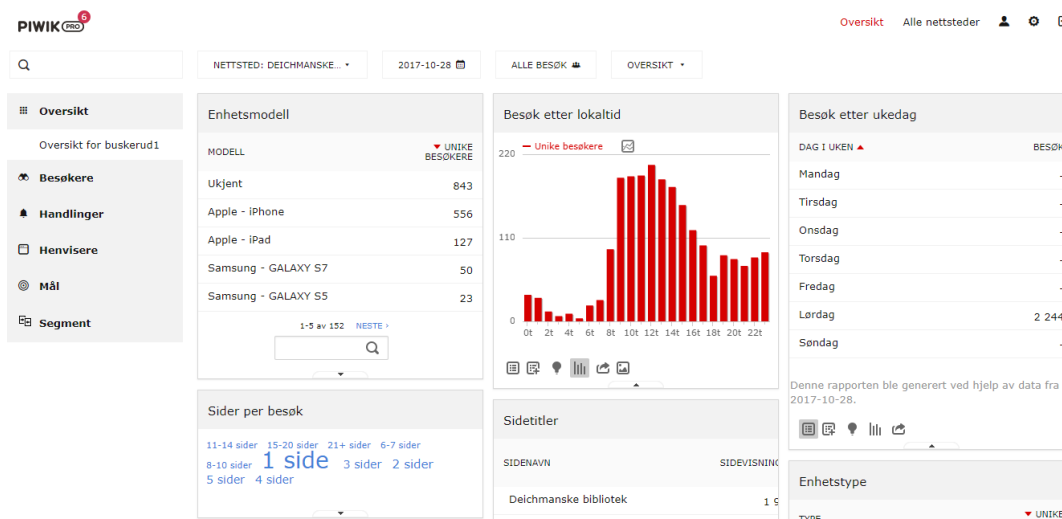
Piwik og bibliotekindeksen

Bibliotekindeksen er avhengig av å høste data fra en kilde. I forprosjektet ble det konkludert med at Google Analytics ikke kunne benyttes på grunn av manglende eierskap til dataene. Valget falt på Piwik som er den mest brukte løsningen innenfor fri programvare.

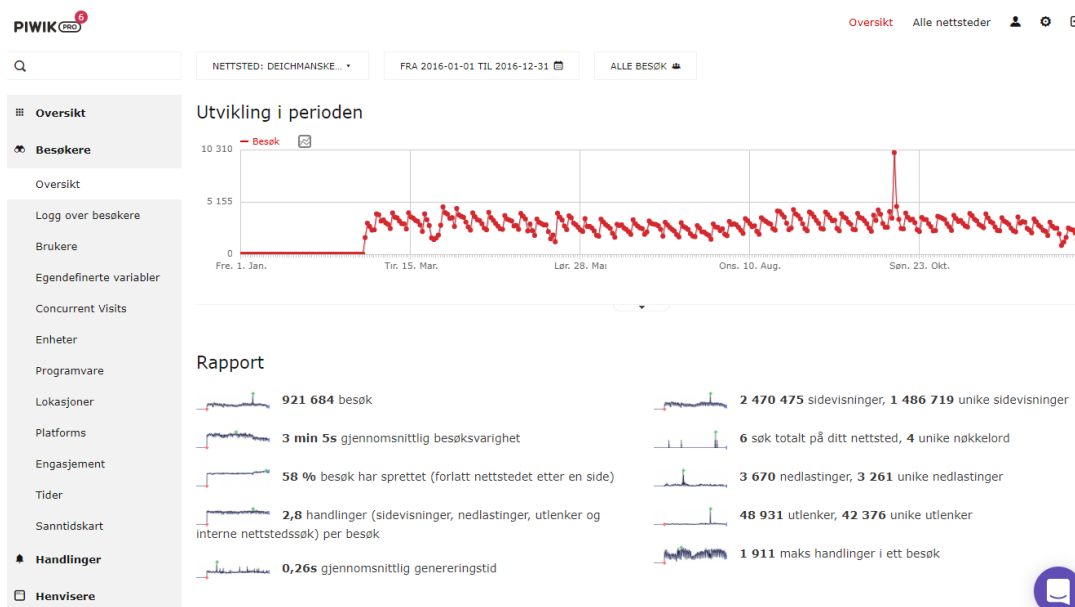
Piwik er en åpen løsning som man enten kan ha på egen server eller på en server hos Piwik. Norsk bibliotekindeks kjører i dag på Piwiks servere. Det er opprettet en sentral Piwik-konto hvor alle deltakende bibliotek blir registrert. Grunnet økende deltakelse i Bibliotekindeksen har fylkesbiblioteket flere ganger måttet endre og utvide betalingsmodellen. Per i dag har vi en betalingsmodell hvor vi betaler for trafikk inntil 5 millioner treff.

Hvert deltakende bibliotek får levert en "kodesnutt" som må legges inn på nettsiden og/eller de enkelte undersidene dersom nettstedet er del av en overordnet institusjon. Hvert bibliotek som deltar i løsningen har tilgang til sin egen Piwik-konto hvor man kan analysere sitt nettsted inngående.

Den sentrale Piwik-kontoen <https://bibliotek.piwik.pro> gir tilgang til samtlige bibliotek som er del av Norsk bibliotekindeks og muligheten for å legge til nye bibliotek. Under vises startsidene med Deichmanske som valgte bibliotek.

I sin oversikt per år viser Piwik det totale antallet besøkende som vist i illustrasjonen under.

I Norsk bibliotekindeks får man oversikt over både unike besøkende per år og det totale besøket. De unike besøkende summeres per uke.

Mobilvisning

Nettstedet er per i dag ikke optimalisert for mobilvisning.

Github

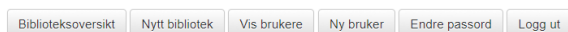
Som avtalt i kontrakten med Ignitas, er all kode lagt ut og delt på GitHub. GitHub er et nettsted for kildekodehåndtering, hvor man kan publisere programkode andre kan bygge videre på. Kildekoden er dermed tilgjengelig for alle som måtte ønske å gjenbruke og videreutvikle programvaren. Koden ligger tilgjengelig på Buskerud fylkesbiblioteks konto, <https://github.com/buskfyb/webanalysis>.

Administrasjonsgrensesnittet

Det er utviklet et grensesnitt for administratorer. Den er tilgjengelig på denne nettadressen: <https://www.norskbibliotekindeks.no/adminlibs/login.php>. Det gir tilgang til følgende funksjoner:

- Oversikt over bibliotekene
- Legge til nytt bibliotek
- Oversikt over de som har tilgang til administrasjonsgrensesnittet
- Legge til ny bruker
- Endre passord.

Illustrasjonen under viser startsiden for administrasjonsgrensesnittet.

Biblioteksoversikt

Navn	Kommunenr	Piwik id	Befolkning	URL	Kategori	Importstatus		
Agder folkemusikkarkiv		257	298486	http://agderfolk.no	Fagbibliotek		Rediger	Slett
Akershus fylkesbibliotek	02	55	610139	http://akershus.fylkesbibliotek.no	Fylkesbibliotek	OK	Rediger	Slett
Åmli bibliotek	0929	38	1857	http://amilbibliotek.no	Folkebibliotek	OK	Rediger	Slett
Andebu bibliotek	0719	217	5937	https://andebu.vestfoldbibliotekene.no	Folkebibliotek		Rediger	Slett
Aremark bibliotek	0118	137	1410	http://aremarkbibliotek.no	Folkebibliotek	OK	Rediger	Slett
Arendal bibliotek	0906	65	44691	http://arendalbibliotek.no/	Folkebibliotek	OK	Rediger	Slett
Askim bibliotek	0124	36	15775	http://www.askim.kommune.no/bibliotek.215587.no.html	Folkebibliotek	OK	Rediger	Slett
Austevoll bibliotek	1244	121	5207	http://www.austevollbibliotek.no/	Folkebibliotek	OK	Rediger	Slett

Nye bibliotek må legges inn i løsningen manuelt. Før nytt bibliotek kan legges inn må biblioteket ha fått en bruker i den sentrale Piwik-løsningen slik at indeksen vet hvilket bibliotek den skal måle trafikken på. Innbyggertallet, url og kommunenummer må også legges inn manuelt første gang.

[Biblioteksoversikt](#) [Nytt bibliotek](#) [Vis brukere](#) [Ny bruker](#) [Endre passord](#) [Logg ut](#)

Nytt bibliotek

Navn:	<input type="text"/>
Piwik id:	<input type="text"/>
Innbyggertall:	<input type="text"/>
URL:	<input type="text"/>
Kategori:	Folkebibliotek ▼
Nummer (fylke/kommune):	<input type="text"/>
	<input type="button" value="Lagre"/>

Sporing av besøk

Det er en utfordring at den enkelte publiseringsløsningen oppfører seg ulikt på grunn av sporingskodene. Piwik anbefaler at man benytter JavaScript-sporingskode. Siden mange bibliotek benytter Wordpress, som benytter JavaScript betyr det at alle disse vil være direkte sammenlignbare. Piwik måler alle sidene med undersider til nettsider laget i Wordpress.

For andre løsninger må sporingskoden legges inn på hver side som ønskes målt. Som konsekvens av dette vil det sannsynligvis være ulikheter i måten nettsidene blir målt på. Vi vil likevel få færre feilkilder med automatisk behandling enn med manuell behandling slik det gjøres i dag ved rapporteringen av bibliotekenes årsstatistikk.

Spredning/markedsføring av Norsk bibliotekindeks

Vi har rekruttert nye bibliotek til løsningen gjennom epostlisten Biblioteknorge. Norsk bibliotekindeks har ellers vært omtalt i ulike fora. Høsten 2016 presenterte prosjektleder Jannicke Røgler indeksen på Internet Librarian International i London. Indeksen har også vært omtalt i en artikkel om statistikk i Bok og bibliotek (se referanselisten).

Buskerud fylkesbiblioteks anbefalinger til Nasjonalbiblioteket

Buskerud fylkesbibliotek anbefaler Nasjonalbiblioteket å etablere Norsk bibliotekindeks som en fast tjeneste og la den inngå som del av Bibliotekutvikling.no. En nasjonal løsning vil gjøre det enklere for bibliotekene å analysere egne nettsider og sammenlikne seg med andre samtidig som den sikrer god statistikk på overordnet nivå.

Buskerud fylkesbibliotek vil bistå Nasjonalbiblioteket med nødvendig opplæring og dokumentasjon for å sikre en god overlevering av tjenesten.

Anbefalinger til videre arbeid med løsningen

Automatisk innhenting av innbyggertall fra SSB

I dagens løsning innhentes innbyggertallet automatisk fra SSB til folke- og fylkesbibliotek med egne hjemmesider. På samlesider, fag- og skolebibliotek vil det derimot fortsatt måtte legges inn manuelt. Det er ønskelig å automatisere innhenting av innbyggertall for disse bibliotektypene også.

Det finnes ulike tilfeller man må se nærmere på og finne løsninger for:

- Ulike kommuner som har felles nettside (Tønsberg/Nøtterøy, Bibliotekrom Akershus, Vestfoldbibliotekene osv.)
- Kommuner som er slått sammen men har egne nettsider (Andebu/Sandefjord)
- Fag- og skolebibliotek

Summering av nøkkeltall

Det vil være ønskelig å utvikle muligheten for å kunne summere på følgende områder:

- Per år
- For hvert enkelt bibliotek
- Per bibliotektype

Eksport

I den nåværende løsninger er det utviklet en eksportløsning til en CSV-fil. Siden mange benytter Excel er det behov for å lage et eget tilpasset format for Excel.

Samlesider og fordeling av statistikk

Nasjonalbiblioteket må ta stilling til hvordan statistikk generert av samlesider fordeles på de enkelte bibliotekene. Hallingdalsbibliotekene og bibliotekene på Nedre Romerike er eksempler på samlesider hvor det må gjøres en fordeling på den enkelte kommune.

E-bibliotek

Vi har opprettet en egen kategori kalt e-bibliotek. Under denne kategorien vil mange av tjenestene Nasjonalbiblioteket eier kunne legges inn, for eksempel Biblioteksøk, Nasjonalbibliotekets digitale avistjeneste og bibliotekutvikling.no. Danmarks bibliotekindeks har

eksempelvis litteratursiden.dk og eReolen.dk i en lignende kategori. I tillegg kan man se for seg tjenester som Helsebiblioteket.no og Filmbib.no i denne kategorien.

Hjelpesider

Fylkesbiblioteket har laget en enkel hjelpeside til indeksen. Vi anbefaler en videreutvikling av denne med blant annet informasjon om Piwik. Vi anbefaler videre at hjelpesidene inngår som del av indeksen og at de ikke ligger eksternt slik de gjør per i dag.

Det må videre gjøres et mer systematisk arbeid for å gi samtlige bibliotek denne tilgangen. Det er også behov for å utvikle bibliotekenes kompetanse i Piwik i form av nettkurs, dagskurs eller små instruksjonsvideoer,

Utvide med flere bibliotek

Svært mange fagbibliotek har kun nettsider ment for internt bruk, noe som har gjort det vanskelig å få rekruttert disse med i løsningen. Skolebibliotekene har også sin brukergruppe internt på skolen, men det er ingenting i veien for å legge til skolene om man ønsker det.

Det gjenstår en jobb med verving av flere bibliotek. De kommende kommunesammenslåingene vil også være en spesifikk utfordring hvor det må finnes gode løsninger.

Grafidealisering

Default er pr i dag "besøk totalt". Dette kan lett gjøres om på dersom Nasjonalbiblioteket skulle ønske dette. De ulike valgene vil ha betydning for optimal visning av grafen.

Referanseliste

Norsk bibliotekindeks <https://www.norskbibliotekindeks.no>

Norsk bibliotekindeks adminside <https://www.norskbibliotekindeks.no/adminlibs/login.php>

Norsk bibliotekindeks hjelpeside <http://statistikk.webloft.no/>

Om Piwik Introduksjon til Piwik <https://piwik.org/docs/piwik-tour/>.

Ordliste Piwik <http://glossary.piwik.org/?language=nb>

Piwik <https://piwik.org>

Piwikkonto <https://bibliotek.piwik.pro/>

Røglers, Jannicke (2015) Nye tider krever nye løsninger for statistikken. *Bob : Bok og bibliotek* 82(4), s. 12-15.

Røglers presentasjon på ILI 2016 <https://www.slideshare.net/janniro/measuring-the-impact-of-websites-an-open-source-national-solution>

Med vennlig hilsen

Trond Minken
fylkesbiblioteksjef

Jannicke Røglers
bibliotekrådgiver